

Silent Friend (2025)

Regie: Ildikó Enyedi | 147 minuten | biografie, drama, geschiedenis | Acteurs: Tony Leung Chiu-wai, Luna Wedler, Enzo Brumm, Léa Seydoux, Sylvester Groth, Yun Huang, Luca Valentini, Felix Burose, Rainer Bock, Marlene Burow, Johannes Hegemann, Sky Hofmann, Johannes Scheidweiler, Martin Wuttke

Een Duitse universiteit, drie hoofdpersonen, drie tijdperken, drie levensfases, die allen in aanraking komen met een Ginkgo – een eeuwenoude boom in de botanische tuin. Een stille vriend die hen helpt met het maken van connectie. In 1908 probeert Grete toegelaten te worden tot een prestigieuze botanische studie, maar seksdiscriminatie werkt haar tegen. In 1972 helpt Hannes zijn huisgenoot Gundula, een vriendin op wie hij stiekem verliefd is, met haar experiment om de zintuigen van een geranium op te vangen. En in 2020 poogt neuroloog Tony Wong (Tony Leung Chiu-Wai) hetzelfde te doen met de Ginkgo met de hulp van botanist Alice Sauvage (Léa Seydoux).

Aan de oppervlakte is het duidelijk: allen voelen zij zich geïsoleerd en hoewel de Ginkgo aanvankelijk misschien als compensatie dient voor menselijke connectie, brengt de boom uiteindelijk personages samen. Klinkt heel zoetsappig; dat is het niet. Door haar uitgebreide kennis van planten krijgt Grete uiteindelijk toegang tot de universiteit; Hannes kan in het verzorgen van Gundula's geranium zijn liefde kwijt; en via de oude boom legt Tony contact met de anderstalige conciërge.

Onder het oppervlak blijken de mogelijke interpretaties veelvoudig en diepgeworteld. Afhankelijk van je leeftijd en omgeving kent het zoeken van connectie andere uitdagingen. Als studente in een mannenbolwerk is het vinden van je identiteit anders dan te midden van protesten en rebellie waarin Hannes de zijne moet zien te vinden. Weer anders is het isolement van Tony, die zijn verblijf op een bijna compleet verlaten campus te danken heeft aan corona. Wat de norse conciërge motiveert om zijn Duitse lievelingsgerecht voor Tony te koken is grotendeels aan de kijker. Zo valt er oneindig veel te ontdekken in de verschillen en gelijkenissen tussen de personages en de drie verhalen.

Wat regisseuse Ildikó Enyedi goed begrijpt, is dat voor een oprechte connectie verschil ook belangrijk is. Te veel overeenkomsten maken de verbanden tussen de drie ervaringen op de universiteit al snel conceptueel. Verschillen maken Enyedi en cinematograaf Gergely Pálos ('A Pigeon Sat on a Branch Reflecting on Existence') duidelijk met de camerakeuze: 35mm zwart-witbeelden voor 1908, 16mm voor 1972 en digitaal voor 2020. Nooit wordt dit verschil overdreven benadrukt (zoals een wijziging in de aspect ratio). Hetzelfde geldt voor de gelijkenissen: deze zijn altijd zichtbaar, maar nooit in het gezicht gedrukt. Tussen match-cuts (het snijden van en naar twee visueel vergelijkbare shots) van verschillende tijdperken zit bijvoorbeeld voldoende tijd.

Alsof dit nog niet genoeg is om over na te denken, biedt 'Silent Friend' ook manieren om in contact te komen met het plantenrijk. Totaal niet overdreven spiritueel gebracht omdat de film concrete manieren voor een gedeelde zintuiglijke waarneming biedt, zoals een plant die beweegt bij aanraking, de waarnemingen van een Ginkgo digitaal gevisualiseerd en zowaar een geranium die de tuindeur voor je opendoet. In hoeverre dit wetenschappelijk is onderbouwd, is niet

helemaal duidelijk, maar het gevoel van zo een stille vriend blijft machtig.

Langzaam maar in prettig tempo vertelt 'Silent Friend' de verhalen van kleine en grote vriendschappen. Als publiek kun je je gemakkelijk eenzelfde stille vriend als de Ginkgo wanen, observerend, luisterend en steeds wijzer wordend. Voel je je dan ook een boom na het kijken van 'Silent Friend'? Misschien een beetje. Het verschil tussen mensen en planten blijft groot, maar juist daarom is het mooi wanneer die verbinding wordt gevonden.

Ian van Asch